

Kommissionen. Det er fra flere Sider med Styrke hævdet, at det haarde og frastødende, der i og for sig altid ligger i at forlange Vidnesbyrd af nogen af disse Personer i kriminelle Sager, kommer til at træde særlig grønt og potenseret frem, naar Vidnesbyrdet skal afgives mundtlig i offentlig Retsmøde, og at den Samvittighedskollision og Fristelse til falsk Vidnesbyrd eller Mened, hvori disse Personer let ville bringes, naar de skulle vidne mod deres nærmeste, bliver saa meget desto misligere, jo mere Betydningen af egen Tilstaaelse som Oplysningsmiddel træder tilbage.

Naar man alligevel har ment at maatte fastholde de nævnte Personer Vidnepligt, er dette ud fra den Betragtning, at det under det ny System netop bliver af særlig Vigtighed ikke at begrænse Adgangen til Vidnebevis samtidig med, at man ved Opgivelsen af det inkvisitoriske Forhør stiller Retshaandhævelsen under vanskeligere Vilkaar end hidtil, at man ved at paalægge disse Personer Vidnepligt ikke indfører noget nyt, men blot holder sig til den bestaaende Ret, at den bestaaende Ret paa dette Omraade hidtil ikke har været Genstand for særlige Angreb eller Beklagelser, samt at det selvfølgelig er Meningen, at Adgangen til at kræve nærstaaendes Vidnesbyrd kun bør benyttes i Nødtilfælde og med Varsomhed, *hvorhos* man endelig mener i væsentlig Grad at have forringet Betydningen af de mod de nærstaaendes Vidnepligt anførte Betragtninger ved i § 112 udtrykkelig at give Retten Beføjelse til efter Omstændighederne at undlade at tage saadanne i Ed.

ad 2. Medens det tidligere Forslag betinger Udelukkelsen af Embedsmænds og andre i offentlige Hverv handlende Personers Vidnepligt med Hensyn til offentlige Anliggender af et udtrykkeligt Forbud fra vedkommende Ministers Side, er det her omvendt foreskrevet, at de nævnte Personer ikke maa afgive Vidnesbyrd om offentlige Anliggender, der omfattes af deres Tavshedspligt, uden efter Tilladelse fra vedkommende overordnede Myndigheds Side. Herved ydes der nemlig paa den ene Side de offentlige Interesser en virkelig Beskyttelse, som ikke ydedes dem ved det tidligere Forslags Regel, eftersom det altid maa blive en Tilfældighed, om der har været tilstrækkelig forudgaaende Opfordring for vedkommende Minister til at give et udtrykkeligt Forbud. Paa den anden Side behøver der i den her givne Regel ikke at ligge nogen Hindring for, at

det kommer frem, som uden Skade kan drages frem, idet nemlig den, der er interesseret deri, altid i Forvejen kan sørge for at indhente behørig Tilladelse. Reglen er derhos affattet saaledes, at den ogsaa værner om det gennem Rigsdagen repræsenterede politiske Livs Interesser.

ad 3. Med Hensyn til Reglerne om Vidners Mødepligt og Godtgørelse til Vidner ere følgende Forandringer gjorte:

a) Det tidligere Forslag forudsætter i sin § 132, at i Nævningesager ingen Afstand fritager for Mødepligt, medens det med Hensyn til Landsretssager uden Nævninger bestemmes, at Møde aldrig kan forlanges af Personer, der bo uden for vedkommende Landsretskreds og længere borte end — alt efter Beskaffenheden af de til Raadighed staaende Befordringsmidler — 18 eller 6 Mil.

Nærværende Udkast har fundet det mere hensigtsmæssigt paa den ene Side at opstille den nysnævnte Begrænsning som *almindelig Regel* baade for Landsretssager med og Landsretssager uden Nævninger, og paa den anden Side samtidig dermed, ligeledes i begge Arter af Tilfælde, at give Retten Beføjelse til at paalægge Vidner at møde uden Hensyn til Afstanden, naar saadant for Sagens Oplysning anses nødvendigt*). Herved opnaas at værne Borgerne mod, at der jævnlig skal blive stillet et i Forhold til Betydningen af deres personlige Møde for vedkommende Nævningeret urimeligt Krav til dem — Vidnepligten kan efter Omstændighederne være besværlig nok endda — samtidig med at man dog holder Adgangen aaben til at faa Vidnerne afhørte for selve den dømmende Ret, selv hvor disse ere fjærntboende, i ethvert Tilfælde, hvor Retten anser saadant for nødvendigt. I førstnævnte Henseende kan særlig henvises til Erfaringen fra Norge, der gaar ud paa, at der navnlig fra Forsvarets Side er en urimelig Tilbøjelighed til at indkalde selv meget fjærntboende Vidner til direkte mundtlig Afhørelse, hvor saadant i Virkeligheden slet ikke er nødvendigt.

*) Den norske Lovs tilsvarende Bestemmelse (§ 171) fastsætter den almindelige Grænse for Mødepligt ved Hovedforhandlinger baade i Lagmands- og Meddomsretssager til 600 km. med Jærnbane, 300 km. med Dampskib eller 100 km. paa anden Maade, medens den tyske Lov ligesom engelsk Ret principielt slet ingen Grænse kender.